

**VERSLAG HOUDENDE EEN LIJST VAN VRAGEN**

De vaste commissie voor Defensie, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer verslag uit te brengen in de vorm van een lijst van vragen.

De voorzitter van de commissie,  
Ten Broeke

De adjunct-griffier van de commissie,  
Mittendorff

- Nr Vraag
- 1 Wat zijn de totale bezuinigingen op bestuursstaven geweest de afgelopen jaren? Wat zijn de gevolgen hiervan op de werkvloer?
  - 2 Kunt u toelichten waarom er niets over sourcing is opgenomen in de begroting, ondanks uw voornemen de sourcingsagenda voortaan in de begroting en het jaarverslag op te nemen?
  - 3 Hoe ontwikkelen zich de defensie-uitgaven als percentage van het Bruto Binnenlands Product (BBP) in de jaren 2014 tot en met 2018? Hoe verhoudt zich dat tot de afspraken op de NAVO-top in Wales om de uitgaven toe te laten groeien naar de NAVO-norm van 2% in tien jaar?
  - 4 Heeft u met de nota «In het belang van Nederland»<sup>1</sup> de oefenbudgetten van de operationele commando's verlaagd? Zo ja, hoeveel?
  - 5 Kunt u een overzicht geven van hoeveel geld er in totaal bij Defensie wordt uitgegeven aan Informatie- en Communicatietechnologie (ICT), te weten een opstelsom van alle uitgaven aan ICT van de verschillende krijgsmachtonderdelen én de ondersteunende diensten (Defensie Materieel Organisatie (DMO), Commando Dienstencentra (CDC), centraal apparaat), per jaar, voor de jaren 2010–2017?
  - 6 Kunt u de hoogte van de defensie-uitgaven weergeven in een tabel, per jaar, voor de jaren 1990–2017, inclusief bijbehorend percentage van het Bruto Nationaal Product (BNP)?
  - 7 Op welke wijze is de motie van de leden Hachchi en Eijsink van 3 december 2012 uitgevoerd, waarin het kabinet wordt verzocht de mogelijkheden te onderzoeken voor het openstellen en beter toegankelijk maken van bestaande universitaire uitwisselingsprogramma's voor militairen in opleiding, bijvoorbeeld via deelname aan het Erasmusprogramma door militairen in opleiding aan de Koninklijke Militaire academie (KMA) en het Koninklijk Instituut voor de Marine<sup>2</sup>?
  - 8 Welk deel van de uitgaven bestaat uit de afdracht van BTW? Welke NAVO-bondgenoten belasten defensie uitgaven met BTW? In hoeverre is het belasten met BTW van defensie-uitgaven een wettelijke verplichting?
  - 9 Wat wordt er bedoeld met de investering in specialistische functies voor materieel? Betreft dit alleen militaire materieelaankopen of bijvoorbeeld ook specialistische niet-militaire aankopen zoals ICT?
  - 10 Wordt de overheveling van het Budget Internationale Veiligheid (BIV) naar defensie internationaal gezien als verhoging van de defensie-uitgaven?
  - 11 Kunt u een opsomming geven van de reorganisaties die in 2015 en verder nog staan te gebeuren?
  - 12 Op welke gebieden is er een gebrek aan inzetbaar materieel en personeel als gevolg van het tekort aan munitie en reservedelen en wanneer is de verwachting dat dit, uitgesplitst per materieel-groep en krijgsmachtonderdeel, is opgelost?
  - 13 Kunt u aangeven hoe het recent gewapend helpen van Nigeriaanse VN-collega's gezien moet worden in het licht van de Nederlandse bijdrage die bestaat uit inlichtingenpersoneel en een verkennings-eenheid? Is het niet zo dat force protection door China wordt geleverd?
  - 14 Hoe beoordelen de bondgenoten het terugtrekken van de Nederlandse F-16 bijdrage uit de NATO Responce force (NRF)?
  - 15 Welke invloed heeft de deelname aan de coalitie tegen Islamitische Staat in Irak en Syrië (ISIS) voor de leidende rol die Nederland heeft in de NRF?

- Nr Vraag
- 16 Tijdens het onlangs door de Atlantische Commissie georganiseerde seminar over draagvlak werd geconcludeerd dat het werken aan draagvlak voor missies een proactief en continue proces is. Beschikt het kabinet over een permanent communicatieadviesorgaan hiervoor? Is de Minister van Buitenlandse zaken als initiatiefnemer tot missies leidend bij het opstellen van een interdepartementaal strategisch communicatieplan, waarin alle betrokken ministeries geïntegreerd hun bijdrage leveren?
- 17 Welke bijdrage levert Nederland precies aan de NRF in 2015, in termen van personeel en materieel?
- 18 Hoe beoordeelt u de kans dat de politie capaciteiten van defensie wil overnemen, bijvoorbeeld dat de politie eigen Unmanned Aerial Vehicle (UAV) capaciteit gaat verwerven en daarbij uw materieel en financiële middelen gaat claimen om duplicatie te voorkomen?
- 19 Op welke wijze investeert u in specialistische functies voor de verwerving van materieel?
- 20 Op welke wijze en met welke concrete initiatieven ontwikkelt u met het bedrijfsleven het flexibel personeelssysteem? Hoe passen reservisten in dit beleid?
- 21 Wanneer kan de Kamer de door u toegezegde pakketvergelijking tegemoet zien? Zal deze betrokken worden bij de agenda voor de toekomst van het personeelsbeleid? Zo nee, waarom niet?
- 22 U investeert voorts in specialistische functies voor de verwerving van materieel. In de afgelopen jaren zijn de staven met 30% gereduceerd. Dit leidt tot grote capaciteitsproblemen in de diverse staven. Zijn dit functies die wij in de afgelopen jaren hebben wegbezuinigd?
- 23 Op welke wijze kan de Kamer de munitievoorraad controleren? Hoe worden de normen voor de voorraad vastgesteld? Hoe garandeert u de beschikbaarheid van voldoende munitie voor alle wapensystemen bij een onvoorzien conflict? Hoe werkt dit concreet bij bijvoorbeeld de inzet van de F-16 in Irak?
- 24 Waarom hanteert u voor de reservedelen een minimale voorraad als u weet dat dit leidt tot tekorten bij niet-ingezette eenheden en dat dit ten koste gaat van geoefendheid, reactietijd en voorzettingvermogen? In hoeverre is het verantwoord en geloofwaardig pas in 2016 extra middelen hiervoor beschikbaar te stellen?
- 25 Waarom investeert u extra in specialistische functies op relevante plekken (smart buyers/-specifiers) Kan dit naar uw overtuiging bijvoorbeeld de concrete problemen zoals met de NH90, de CV90 en IV/ICT in de toekomst voorkomen?
- 26 Wat houdt de investering van de nieuwe generatie tactische onbemande luchtsystemen in? Betekent dit dat er extra wordt geïnvesteerd in UAV's, los van de investeringen die al gepland stonden? Zo ja, kunt u deze toelichten? Zo nee, wat wordt er dan met deze opmerking bedoeld?
- 27 Hoe gaat u het oplossen dat de Cougar niet geschikt is voor maritieme taken (bijv. onderzeebootbestrijding)?
- 28 Hoeveel Cougars neemt u opnieuw in gebruik en voor hoe lang?
- 29 Wanneer is het Beleidskader Inzetnormen klaar?
- 30 Wordt het Beleidskader Inzetnormen, wanneer afgerond, aan de Kamer gestuurd?
- 31 Hoe wordt de Strategie-, kennis- en innovatieagenda (SKIA) geactualiseerd en hoe worden kennisinstellingen en bedrijfsleven daarbij betrokken?
- 32 Welke concrete initiatieven onderneemt u om het Concept Development & Experimentation (CD&E) intensiever te gebruiken? Op welke wijze wordt het bedrijfsleven hierin betrokken?

- Nr Vraag
- 33 Bent u bereid DMO een sterkere rol te laten spelen in het internationaal ondersteunen van het Nederlands bedrijfsleven bij het vermarkten van innovatieve kennis?
- 34 Kunt u een overzicht verstrekken van de toegekende Commissie Defensie Materieel Ontwikkeling (CODEMO) aanvragen? Hoeveel van de toegekende aanvragen zijn toegekend aan MKB bedrijven of start-ups?
- 35 Er wordt meer geïnvesteerd in «meer en betere middelen» om de mogelijkheden van het genetwerkt optreden (NEC) te vergroten. In hoeverre speelt het genetwerkt optreden een rol in de krijgsmacht van de toekomst en komt deze ontwikkeling terug in de visie IV/ICT?
- 36 Wat wordt bedoeld met verbeteringen op gebied van infrastructuur en IV/ICT-ondersteuning zoals selfservice faciliteiten?
- 37 Kunt u toelichten welke rol Concept Development and Experimentation (CD&E) heeft in het reguliere aanbestedingsproces? In hoeverre valt dit concept binnen de aanbestedingswetgeving?
- 38 Treft defensie naast de SMART-L radar ook voorbereidingen voor de verwerving van een concrete antiballistisch wapensysteem in te zetten met de reeds bestaande wapeninfrastructuur op de fregatten? Bijvoorbeeld in internationale samenwerking in te zetten in een pool met andere bondgenoten?
- 39 Kunt u aangeven wat de stand van zaken is in de gezamenlijke huisvesting van de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) en de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD)? Bij de AIVD zijn bezuinigingen ongedaan gemaakt, geldt dat ook voor de MIVD?
- 40 Kunt u toelichten hoe de samenwerking tussen de verschillende inlichtingendiensten er uit ziet? Wat gebeurt er aan het delen van informatie en technieken?
- 41 Bevonden zich in de gestolen stukken gerubriceerde documenten over de type radio's en het concept van het Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem (VOSS)? Welke mogelijke impact heeft dit, indien de gegevens in verkeerde handen terecht komen en wat voor gevolgen heeft dat voor de verdere aanbestedingsprocedure? Waarom heeft de beveiliging op dat moment niet goed gefunctioneerd?
- 42 Hoe hebben de VOSS-partners (België en Luxemburg) gereageerd na de diefstal van de geheime documenten?
- 43 Wat is de reden dat de extra incidentele middelen voor 2016 nog niet nader zijn ingevuld?
- 44 Wanneer is de visie op de toekomst van de onderzeedienst klaar?
- 45 In hoeverre is de ambitie voor de MIVD voor het verzamelen en het verrijken van big data te realiseren? In hoeverre is hiervoor een investering gemaakt?
- 46 Welke actieve rol speelt Nederland concreet in Smart Defence, het Connected Forces Initiatieve en het Framework Nations Concept van de NAVO?
- 47 Hoe beoordeelt u de voortgang van het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid GVDB, in het bijzonder de bevordering van een goed functionerende defensiemarkt en defensie industrie?
- 48 Kunt u een overzicht geven van alle internationale samenwerkingsverbanden waar Defensie aan deelneemt en met/uit welke krijgsmachtonderdelen deze samenwerkingsverbanden bestaan?
- 49 Op welke wijze vult u met internationale samenwerking in NAVO- en EU-verband de nationale verplichtingen die voortvloeien uit NAVO- en EU-afspraken in?

- Nr Vraag
- 50 Kunt u een overzicht geven van de toegenomen capaciteitsversterking voor de verschillende krijgsmachtsonderdelen, als gevolg van de internationale samenwerking in NAVO- en EU-verband?
- 51 Hoe ziet de concrete uitwerking van het betrekken bij de voorbereidingen voor het Nederlandse EU-voorzitterschap in de eerste helft van 2016, met betrekking tot het onderwerp «Betrokkenheid van de nationale parlementen», er uit? Is er een stappenplan? Welke voorbereidingen worden er getroffen? Wat is het beoogde doel van het betrekken van dit onderwerp bij de voorbereidingen voor het Nederlandse voorzitterschap?
- 52 Welke activiteiten onderneemt u in 2014 om de Kamer eind 2015 duidelijkheid te kunnen geven over het gezamenlijk gebruik van het Joint Support Ship (JSS)?
- 53 Welke inspanning vergt de inbedding van life cycle costing (LCC) in de bedrijfsvoering, processen en systemen? Past dit nog in de indeling van de begroting in artikelen en naar organisatieonderdelen? Kan dit naar uw inzicht goedkoper en eenvoudiger, door te kiezen voor een specifieke indeling in plaats van indelingen te stapelen?
- 54 Wat is de relatie tussen staat van IV/ICT en Enterprise resource planning (ERP) bij de inbedding in de bedrijfsvoering van het systeem van LCC?
- 55 Zijn de huidige problemen zoals met de NH90 en de IV/ICT te relateren aan de huidige verwervingsketen? Is er voldoende geschoold personeel en zijn de processen toereikend en afgestemd op de organisatieveranderingen van het afgelopen decennium?
- 56 Zal het JSS worden aangehouden, ongeacht de uitkomst van het onderzoek naar de mogelijkheden van gezamenlijk gebruik van het JSS en de hiervoor benodigde internationale partner(s)?
- 57 Kunt u de volgende tegenstrijdigheid toelichten? «ERP is gebaat bij een goede werking van de IV/ICT-infrastructuur. Aanvullende activiteiten voor ERP zullen in samenhang met het plan van aanpak IV/ICT worden gezien.» «Er is geen directe relatie tussen de doorontwikkeling van ERP en de ontwikkeling van nieuwe IV/ICT infrastructuur.» In hoeverre is er een relatie en afhankelijkheid tussen ERP en de (nieuwe) IV/ICT infrastructuur?
- 58 Op welke wijze betreft u het bedrijfsleven bij het oplossen van de reserve-onderdelenproblematiek? In hoeverre maakt u gebruik van de inzichten van en capaciteiten van het bedrijfsleven om naast reservedelen ook specialistische onderhoudsdiensten te leveren?
- 59 Wat zijn de consequenties van de overheveling van het BIV van de begroting van de Minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (BuHa&OS) naar uw begroting voor de standen ontwerpbegroting 2015 (totaalbedragen)? Zouden deze bedragen anders zijn dan wanneer het BIV bij BuHa&OS was gebleven?
- 60 Wordt het BIV meegenomen in de berekening van het percentage BBP dat aan Defensie wordt uitgegeven? Wordt de 60 miljoen euro die bestemd is voor de ministers van Buitenlandse Zaken (BuZa) en van BuHa&OS hierin ook meegerekend?
- 61 Klopt het dat de Defensie-uitgaven zowel als percentage van het BBP als in reële termen dalen in de jaren 2015–2019? Zo ja, waarom spreekt u dan van een «trendbreuk»?
- 62 Klopt het dat de Defensie-uitgaven in reële termen dalen in de jaren 2015–2019? Zo ja, hoe verhoudt zich dit tot de afspraken op de NAVO-top in Wales om de defensie-uitgaven in reële termen te laten stijgen zo lang lidstaten niet voldoen aan de NAVO-norm?
- 63 Worden met de extra middelen alle knelpunten op het gebied van munitie en reservedelen opgelost? Zo nee, welke niet en hoeveel extra geld is benodigd?

- Nr Vraag
- 64 Welke wapensystemen kampen allemaal met problemen met reserve-onderdelen?
- 65 Telt het BIV voor de beoordeling van de hoogte van de Defensie-uitgaven mee als defensie uitgaven? Blijft de 60 miljoen euro, die uit het BIV naar de begroting van de Minister van Buitenlandse Zaken wordt overgeheveld, buiten die beoordeling?
- 66 Wat is op dit moment de concrete operationele gereedheid van een samengestelde taakgroep van brigade-omvang zoals opgenomen als de Inzetbaarheidsdoelstellingen Defensie?
- 67 Wat is op dit moment de concrete operationele gereedheid van een tweede bataljonstaakgroep zoals opgenomen als de Inzetbaarheidsdoelstellingen Defensie?
- 68 Op welke wijze zal het extra aan u toegekende geld worden ingezet ter verbetering van de inzetbaarheid en het voorzettingsvermogen? Welke deel van het extra geld zal daarvoor bestemd worden?
- 69 Op welke wijze zal het extra aan u toegekende geld ingezet worden ter versterking van de gevechtskracht van de krijgsmacht? Welke deel van het extra geld zal daarvoor bestemd worden?
- 70 Welke gevolgen en welke doorwerking heeft de versterking van de gevechtskracht op de rest van de krijgsmacht, waarbij te denken valt aan voldoende (technisch) personeel ten behoeve van de extra slagkracht en inrichting van de verschillende krijgsmachtsonderdelen?
- 71 Wat is op dit moment het voorzettingsvermogen van de afzonderlijke eenheden, zoals opgenomen als de Inzetbaarheidsdoelstellingen Defensie, uitgesplitst per afzonderlijk onderdeel?
- 72 Op welke gebieden is er een gebrek aan inzetbaar materieel bij de strijdkrachten als gevolg van achterstallig onderhoud en wanneer is dit, uitgesplitst per materieel-groep, naar verwachting opgelost?
- 73 Wat is op dit moment de concrete operationele gereedheid van een maritieme taakgroep van vijf schepen, waarbij vloot en mariniers geïntegreerd optreden, zoals opgenomen in de Inzetbaarheidsdoelstellingen Defensie?
- 74 Wat is op dit moment de concrete operationele gereedheid van Langdurige deelneming van compagniesomvang aan een joint taakgroep Special Forces, zoals opgenomen als de Inzetbaarheidsdoelstellingen Defensie?
- 75 Wat is op dit moment de concrete operationele gereedheid van de overige vormen van inzet, zoals opgenomen als de Inzetbaarheidsdoelstellingen Defensie?
- 76 Kunt u de opzet van de Interdepartementale Beleidsonderzoeken (IBO's), die in 2015 worden uitgevoerd, naar de Kamer zenden?
- 77 Kunt u toelichten op welke wijze de Kamer kan controleren of de IBO's, overeenkomstig de Regeling Periodiek Evaluatieonderzoek, in zeven jaar de volledige begroting, dat wil zeggen alle uitgaven van de begroting, dekken?
- 78 Is het doel van het IBO alleen om de verwerving, beheer en onderhoud van wapensystemen efficiënter te organiseren of geldt dit ook voor andere complexe systemen zoals de IV/ICT en DBBS? Worden best practices meegenomen?
- 79 Wat is op dit moment het voortzettingsvermogen van de afzonderlijke Nederlandse bijdragen aan de verschillende missies?
- 80 Hoe vaak is er sprake van onderbesteding bij missies?
- 81 Kunt u een overzicht geven van de ontvangsten die betrekking hebben op de verrekening met de EU, NAVO en VN-partners van de door Nederland in het verleden (incidenteel) geleverde diensten, goederen of ingezette personele en materiele middelen, uitgesplitst naar de ontvangsten per missie?

- Nr Vraag
- 82 Bent u bereid om, gezien de lopende discussie rond het legaliseren van gewapende private beveiligers aan boord van Nederlands gevlagde koopvaardij-schepen, de eigen bijdrage die reders moeten betalen voor de inzet van Vessel Protection Detachments (VPD's), te schrappen? Zo nee, waarom niet?
- 83 Bent u bereid om de eigen bijdrage die reders moeten betalen voor de inzet van VPD's op onder Nederlandse vlag varende koopvaardij-schepen te verlagen? Zo ja, met welk bedrag? Zo nee, waarom niet?
- 84 Gesteld wordt dat in overleg met reders de maximaal beschikbare VPD-capaciteit in 2012 is uitgebreid tot 175 inzetten. In de begroting is dekking zeker gesteld voor dit volume. Kunt u aangeven hoe? In hoeverre wordt dekking gevonden in de reguliere defensiebegroting?
- 85 Waarom worden de geraamde additionele uitgaven voor de inzet van VPD's verlaagd van 20,4 miljoen euro in 2014 naar 8 miljoen euro in 2015?
- 86 Hoeveel bedragen de totale (geschatte) kosten voor de internationale cyberconferentie, Rijksbreed?
- 87 Welke Defensie onderdelen blijven aanwezig op de Van Genthkazerne? Is het juist dat u de Van Genthkazerne alsnog afstoot als de andere overheidsdiensten in de business case in de toekomst geen gebruik meer maken van deze kazerne? Wat zijn de gevolgen voor de kazerne in Vlissingen voor het openblijven van de Van Genthkazerne?
- 88 Hoe verklaart u de grote stijging van apparaatuitgaven (personele uitgaven) bij zeestrijdkrachten in 2015 en de daling die direct daarna weer inzet?
- 89 Waarom kan de ICT van de kustwacht niet betrokken worden bij de overheveling naar de DMO? Kunt u tevens verklaren waarom de ICT-uitgaven zijn verdubbeld in vergelijking met de begroting voor 2014?
- 90 Waarom is de Luchtmobiele Brigade een belangrijke initial entry capaciteit van de landstrijdkrachten, als de piloten van de Chinooks en de Apache slechts opgeleid zijn tot Deployable Combat Ready? Wat betekent dit voor geoefendheid, reactietijd, handelingsvermogen en voortzettingsvermogen? Waarom worden bemanningen van helikopters niet opgeleid tot in het hoogste geweldspectrum?
- 91 Wat wordt bedoeld met air assault taken, waarvoor het derde bataljon van de Luchtmobiele Brigade voor wordt opgeleid?
- 92 Het Commando Landstrijdkrachten (CLAS) voert een herschikking uit van de bevoorradings- en transportcapaciteit. Wat betekent dit voor de taakuitvoering? Wat zijn de capaciteiten van dit nieuwe commando in vergelijking met de oude Bevoorradings- en Transport bataljons en de capaciteit bij de Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie (DVVO)?
- 93 Waarom blijft u vasthouden aan de omvorming van een gemechaniseerde brigade tot een gemotoriseerde brigade, in het licht van de ontwikkeling van de internationale veiligheidssituatie? Vindt u het inleveren van gevechtskracht geruststellend richting Oost-Europese bondgenoten die zich bedreigd voelen door Rusland?
- 94 Klopt het dat gemotoriseerde brigades in België en Frankrijk, waarmee u wilt samenwerken, in tegenstelling tot Nederland, wel beschikken over artillerie? Zo ja, kunt u dit verschil uitleggen?
- 95 Hoe verklaart u de grote stijging van apparaatuitgaven (personele uitgaven) bij de landstrijdkrachten in 2014 en de daling die direct daarna weer inzet?
- 96 Uit hoeveel Cougars bestaat de luchtmacht na de extra investering in middelzware transporthelikopters en per wanneer? Waar vallen de extra investeringen in deze transportcapaciteit verder neer?

- Nr Vraag
- 97 Heeft de Koninklijke Luchtmacht ook materieel dat niet in enige vorm is geproduceerd door of afgenomen van Lockheed Martin?
- 98 Hoe verloopt het overleg met de eilandgemeenten en Leeuwarden over het afstoten van de Search and Rescue (SAR) taak? Op welke wijze zijn de lokale bestuurders betrokken in het proces en op welke wijze worden zij geïnformeerd?
- 99 Op welke wijze wordt het probleem opgelost dat de Cougar niet alles kan doen wat de NH-90 doet, zoals een belangrijk deel van de maritieme taken?
- 100 Hoe groot is de «capability gap» van de Nederlandse helikopters, gezien de feiten dat de levering van de NH-90 is opgeschort, dat de Cougar-helikopter niet voor maritieme taken kan worden ingezet en dat de Chinook duurder is dan gepland?
- 101 Hoe verklaart u de grote stijging van apparaatuitgaven (personele uitgaven) bij de luchtmacht in 2014 en de daling die direct daarna weer inzet?
- 102 Welke reden ligt er aan ten grondslag dat het bewaken en beveiligen van Koninklijke paleizen en de Nederlandse bank onderdeel is van het takenpakket van het Commando Koninklijke Marechaussee (CKMar)?
- 103 Kunt u aangeven welke bedragen van 2014 naar 2015 onder de eindejaarsmarge vallen?
- 104 Wat was de gerealiseerde investeringsquote sinds 2010?
- 105 Is in het verleden de investeringsquote hoger of lager uitgevallen door onderbesteding van de gereserveerde budgetten voor investering? Zo ja, wanneer?
- 106 Kunt u, gezien het verschil tussen de grafiek van de investeringsquote in de Begroting voor Defensie uit de jaren 2013, 2014 en 2015, met een berekening toelichten hoe de geplande investeringspercentages, zoals weergegeven in de grafiek van de investeringsquote uit de Begroting 2015, tot stand zijn gekomen?
- 107 Welke consequentie(s) zal het invoeren van LCC hebben voor de investeringsquote?
- 108 Kunt u aangeven hoe de Kamer de veroudering van de wapensystemen als gevolg van een te lage investeringsquote kan zien en kan beoordelen? Kunt u voorbeelden geven van wapensystemen die als militaire capaciteit teveel verouderen en systemen die vooral door oplopende onderhoud te duur worden?
- 109 Op welke wijze kan de LLC-benadering daarin helpen? Wat gaat de Kamer dan aan de cijfers zien? Kunt u voorbeelden geven?
- 110 Kunt u met de maatregelen om de DMO-organisatie te vullen de raming van de investeringsquote voor de komende jaren realiseren? Waarop baseert u uw inzichten bij het beantwoorden van deze vraag?
- 111 Welke gevolgen heeft de voorgenomen verhuizing van DMO naar de Kromhoutkazerne voor de personele vulling en daarmee samenhangende capaciteitsproblemen, in het licht van de onvrede bij het personeel van DMO over deze verhuizing? Bent u bereid ervan af te zien?
- 112 Hoe groot is het actuele capaciteitsprobleem in de DMO-organisatie?
- 113 Wat zijn de kosten van de snelle opvulling van de DMO-organisatie?
- 114 De investeringen in IV/ICT stijgen van 44,8 miljoen euro in 2014, 75,3 miljoen euro in 2015 tot 122 miljoen euro aan verplichte uitgaven in 2017. Kunt u aangeven waaraan dit wordt uitgegeven, aangezien deze stijging meer betreft dan de aangekondigde investering van 40 miljoen euro in een nieuwe IV/ICT infrastructuur? Kunt u zo uitgebreid mogelijk toelichten dat er in 2017 al zoveel uitgaven verplicht zijn?



- Nr Vraag
- 115 In hoeverre is de reservering van 40 miljoen euro voor een nieuwe IV/ICT infrastructuur gerelateerd aan de uitbesteding van IV/ICT door u? Betekent dit dat u eerst zelf een nieuwe infrastructuur bouwt voordat de uitbesteding plaatsvindt? Waarom lopen de bedragen door tot 2019? Moet er vanwege de sourcingsambitie niet rekening mee worden gehouden dat deze posten dan inmiddels zijn uitbesteed?
- 116 Kunt u toelichten wat de uitsplitsing van de post voorzien in ICT naar Defensie Telematica Organisatie (DTO) en investeringen inhoudt? Waarom is deze uitsplitsing er?
- 117 Is de 40 miljoen euro voor een nieuwe IV/ICT infrastructuur structureel of een eenmalige reservering? Hoeveel geld is er voor onderhoud en dergelijk gereserveerd in het kader van LCC?
- 118 Wanneer is de visie over de onderzeedienst gereed, in relatie tot de andere grote investeringen die op u afkomen?
- 119 Klopt het dat de uitgaven voor de F-35 107,6 miljoen euro meer bedragen dan voorheen werd aangenomen (4628,2 miljoen euro in plaats van 4520,6 miljoen euro)?
- 120 Hoe ver staat het met het Schuifplan Ermelo?
- 121 Wat is de reden dat het grootschalige nieuwbouw- en renovatieproject van de NATO Communications and Information Agency (NCIA)-hoofdvestiging in Den Haag wordt betaald door Nederland en niet door de NAVO?
- 122 Hoeveel bedragen de kosten voor het grootschalige nieuwbouw- en renovatieproject van de NCIA-hoofdvestiging in Den Haag?
- 123 Kunt u toelichten hoe de investering van 40 miljoen euro zich verhoudt met het voornemen om de IV/ICT uit te besteden? Is het de bedoeling deze infrastructuur eerst zelf te bouwen, alvorens er wordt overgegaan tot de uitbesteding van de IV/ICT? Overweegt u om ook de bouw van de nieuwe infrastructuur mee te nemen in de voorgenomen uitbesteding van IV/ICT?
- 124 Kunt u toelichten waaraan de 40 miljoen euro voor Voorzien in ICT in de jaren 2015–2017 wordt besteed?
- 125 Kunt u toelichten uit welke middelen de 40 miljoen euro, bestemd voor Voorzien in ICT, in de jaren 2015–2017 wordt gefinancierd?
- 126 Wat is een aantal goede voorbeelden van gebruik van CODEMO-fonds?
- 127 Hoe stuurt u op de onderzoeksprogramma's bij de Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek (TNO), het Maritiem Research Instituut Nederland (MARIN) en het Nationaal Lucht- en Ruimtevaartlaboratorium (NLR)? Hoe stelt u de bijzondere waarde, als het gaat om defensiespecifieke kennis, veilig bij deze instituten? Hoe is het eigenaarschap van deze kennisbasis geregeld?
- 128 Hoe stemt u contractonderzoek technologieontwikkeling af in de betreffende gouden driehoeken? Hoe vindt departementale afstemming plaats met bijvoorbeeld de Minister van Economische Zaken? Hoe wordt het bedrijfsleven hierbij betrokken? Welke rol speelt het Topsectorenbeleid hierin?
- 129 In hoeverre is er bij de vier afgesloten CODEMO projecten zicht op royalties om het revolverende fonds aan te vullen? Welke afspraken zijn hierover gemaakt? Hoe beoordelen de deelnemende bedrijven zelf de deelname? Welke bedrijven zijn dit? In hoeverre is dit MKB?

- Nr Vraag
- 130 Waarom wilt u hoogwaardige middelen zoals de Cougar-transporthelikopters, 15 Leopard 2A6 gevechtstanks, 29 Pantserhouwitsers (PzH2000) en vier Alkmaarklasse mijnenbestrijdingsvaartuigen, nog steeds verkopen, terwijl de abrupte wijzigingen in de geopolitieke verhoudingen van het laatste half jaar laten zien dat wij deze middelen meer dan nodig hebben om ons beschadigd voortzettingsvermogen enigszins te herstellen? Waarom wilt u deze middelen afstoten met het gevaar deze capaciteiten straks weer tegen hoge kosten te moeten aanschaffen? Ziet u dit niet als weer een stap in de lange reeks van kapitaalvernietiging? Vindt u ook niet dat het weggooien van duur belastinggeld door een tekort aan visie nu eindelijk gestopt zou moeten worden?
- 131 Waarom verkoopt u 44 gloednieuwe CV90's, terwijl u nota bene extra middelen kreeg met het begrotingsakkoord in augustus 2014?
- 132 Wat is de (geplande) opbrengst van de verkoop van mijnenbestrijdingsvaartuigen?
- 133 Wat zijn de gevolgen van de dalende personeelsuitgaven van DMO en onderbesteding van het investeringsbudget?
- 134 Is het nog wel mogelijk met een dalend personeelsbudget voor DMO het investeringsbudget volledig en goed te benutten? Zo ja, zijn er hiermee momenteel dan geen problemen? Zo nee, wat wordt eraan gedaan om dit op te lossen?
- 135 Kunt u toelichten waarom een deel van de ICT-uitgaven, 20 miljoen euro in 2015, terwijl niets in 2014, nu wel bij DMO zit in plaats van een volledige bijdrage aan DTO? Waar is dit op gebaseerd en wat is de reden van de verandering?
- 136 Hoeveel defensiemedewerkers bevinden zich in een herplaatsings-traject? Kunt u dit uitsplitsen per fase (zwevend, intern, intern/extern/extern)? Hoeveel is er begroot voor Sociaal beleidskader (SBK)-gelden in 2015? Hoeveel wijkt dit af van hetgeen in de begroting voor 2014 was voorzien voor 2015? Waarop is deze afwijking gebaseerd?
- 137 Kunt u een nadere toelichting geven hoe het mogelijk is dat er in 2015 1459,67 miljoen euro wordt uitgegeven voor pensioenen, wachtgelden en uitkeringen?
- 138 Hoeveel zou het kosten om het pensioengat voor het personeel op te lossen?
- 139 Hoeveel zou het kosten om de negatieve consequenties van de Wet Uniformering Loonbegrip (WUL) volledig te compenseren?
- 140 Hoe verhoudt de gemiddelde jaarsterkte in 2015 zich t.o.v. de huidige vulling? Kunt u dit per rang/schaal uitsplitsen? Hoeveel medewerkers in deze rang/schaal bevinden zich in het herplaatsingstraject? Waarom worden deze medewerkers niet omgeschoold van werk naar werk?
- 141 Halverwege 2014 was er sprake van een vullingspercentage van 90,9% defensiebreed; hoe verhoudt zich dat tot een vullingspercentage van 99,6% in 2015 defensiebreed? Kunt u (cijfermatig) toelichten/onderbouwen hoe u denkt dit percentage in 2015 te gaan halen?
- 142 Kunt u toelichten waarom sinds de reorganisatie vooral banen zijn verdwenen bij het militair personeel (9793 banen) en veel minder bij het burgerpersoneel (1847 banen)?
- 143 De taakstelling van 48 miljoen euro is ingevuld, maar er is niets terug te vinden over het voornemen om deze taakstelling via sourcing in te boeken. Is deze ambitie, wellicht deels, losgelaten? Kunt u dit nader toelichten?
- 144 Waarom belegt u de taakstelling van 48 miljoen euro onder meer bij de DMO, gezien de personele vulling en de daarmee samenhangende capaciteitsproblemen?

- Nr Vraag
- 145 Op welke wijze wordt invulling gegeven aan de taakstelling bij het CDC? Deelt u de vrees dat deze taakstelling ten koste zal gaan van de personeelsdiensten, zoals de geestelijke verzorging, alsmede de diensten voor personele ondersteuning, onder meer verantwoordelijk voor de uitvoering van werving en selectie, de begeleiding en bemiddeling en veteranenzorg?
- 146 Hoe verhoudt de departementale taakstelling van 8,8 miljoen euro structureel bij de DTO zich tot de € 40 miljoen die wordt uitgetrokken voor voorzien in IV/ICT?
- 147 Kunt u precies uitleggen wat DTO omvat en wat de relatie is met ICT-investeringen, DMO en het Joint IV Commando (JIVC)?
- 148 De omzet bij het moederdepartement van DTO daalt van 224,5 miljoen euro naar ruim 200 miljoen euro vanaf 2017, hoe is dat te rijmen met hogere ICT/IV ambities?
- 149 Hoe valt grotere externe inhuur ten behoeve van het apparaat van DTO te verklaren, aangezien deze groter is dan de 5,7 miljoen euro uit het plan van aanpak IV/ICT? Is sprake geweest van een braindrain van gespecialiseerd IV/ICT personeel? Kunt u tevens verklaren waarom de externe inhuur ter behoeve van IV-projecten daalt?
- 150 De investeringen van DTO staan geraamd op 25 miljoen euro. Wat voor investeringen zijn dit en wat is de relatie met de reservering van 40 miljoen euro voor nieuwe IV/ICT infrastructuur?
- 151 Kunt u toelichten wat housing inhoudt? Wat is tevens het verschil tussen communicatie en connectivity?
- 152 Kunt u toelichten waarom het aantal (Full Time Eenheden) FTE werkzaam voor DTO afneemt van 1.870 in 2014 en 1.530 in 2015 naar 1.202 in 2017? Kunt u tevens toelichten waarom het aantal FTE afneemt, maar de externe inhuur toeneemt? Wat zegt dit over het behoud van kennis en kwaliteit van het personeel bij DTO?
- 153 Kunt u toelichten wat u bedoelt met de betrouwbaarheid van de informatievoorziening die vanaf 2014 structureel op 97% staat? Waarom is deze gedaald ten opzichte van 99% in 2013? Heeft dit te maken met de «uptime» van de IV/ICT-infrastructuur? Zo ja, kunt u toelichten hoe lang de IV/ICT-infrastructuur per jaar down mogen zijn met een percentage van 97%? Wat is de standaard die wordt gehanteerd in de industrie?
- 154 Gaat u of de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de kosten voor de Dienst Vastgoed Defensie betalen, wanneer deze wordt gefuseerd met het Rijksvastgoedbedrijf?
- 155 Zijn de opbrengsten van verkoop van (overtollig) vastgoed voor u of voor de Minister van BZK, wanneer de Dienst Vastgoed Defensie fuseert met het Rijksvastgoedbedrijf?
- 156 In hoeverre is het incidenteel beschikbaar stellen van extra middelen voor reserve-onderdelen een oplossing? In hoeverre komt dit bovenop structurele oplossingen?
- 157 Waarom is er niet voor gekozen om een deel van de toegewezen 50 miljoen euro (structureel 100 miljoen euro met ingang van 2017) te bestemmen voor de noodzakelijke verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het defensiepersoneel?
- 158 Waarom is er niet voor gekozen de extra financiële middelen te gebruiken voor de volledige compensatie van de negatieve koopkrachteffecten als gevolg van de invoering van de WUL?
- 159 U stelt dat «een beperkt deel van het extra budget wordt vrijgemaakt om enkele knelpunten weg te nemen die het personeel ervaart in de bedrijfsvoering.» Hoeveel en welke knelpunten worden niet weggenomen?
- 160 Kunt u toelichten waarom pas vanaf 2017 substantieel wordt geïnvesteerd in inzetvoorraden?
- 161 Welke inzetvoorraden worden de komende jaren aangevuld?

- Nr Vraag
- 162 Kunt u toelichten waaraan het geld voor helikopters per jaar, in de jaren 2015–2024, precies wordt besteed?
- 163 Kunt u de materiële bijstelling, met daarbij VOSS/ Counter Improvised Explosive Devices (C-IED) en Boxer, toelichten en uitsplitsen?
- 164 Klopt het dat geld dat was bestemd voor investeringen in materieel in de jaren 2015–2017, respectievelijk 11 miljoen euro, 10,4 miljoen euro en 3 miljoen euro, nu bestemd is voor ICT?
- 165 Wat wordt er bedoeld met «Versterken I&V capaciteit (basis op orde)»? Kunt u toelichten of dit de voorgenomen bouw betreft van de nieuwe IV/ICT infrastructuur of zijn dit de korte termijn maatregelen om de continuïteit van de IV/ICT te garanderen? Zo nee, wat betreft het dan?
- 166 Bij 2016 is er een post opgenomen van 39 miljoen euro onder de titel «nader te verdelen»? Kunt u dit toelichten? Is dit geld nog niet geoormerkt?
- 167 Hoe functioneert het Bureau reservisten in de een organisatie van voltijds professionals? Is er voldoende draagvlak in de organisatie om dit bureau en de inzet van reservisten verder uit te bouwen?
- 168 Kunt u met concrete voorbeelden meer inzicht geven in het handmatige, tijdrovende en complexe proces van de totstandkoming van de financiële gegevens?
- 169 Deelt de Algemene Rekenkamer (AR) de conclusie dat de ambitie-delta is opgelost? Is deze conclusie met de AR voorafgaand aan het opstellen van de begroting gedeeld met de AR?
- 170 Wat is het oordeel van de AR over uw oplossing voor de ambitie-delta? Hoe verhoudt uw oplossing zich tot de trend van stijgende exploitatielasten, alsmede de ontwikkeling in de veiligheidssituatie, waardoor het beroep op de krijgsmacht groter wordt?
- 171 Betekent het feit, dat in de jaren 2014–2022 (met uitzondering van 2020) sprake is van spanning, dat er feitelijk te weinig geld is voor de geplande investeringen?
- 172 Op welke wijze verhoudt de spanning in de jaren 2014–2022 (met uitzondering van 2020) zich tot de investeringsquote?
- 173 Op welke wijze wordt de spanning in de jaren 2014–2022 (met uitzondering van 2020) opgelost?
- 174 Vielen de uitgaven binnen het BIV ten behoeve van training en capaciteitsopbouw voorheen (tot en met de begroting 2013) onder de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS), of onder de reguliere defensiebegroting?
- 175 Vielen de uitgaven binnen het BIV ten behoeve van civiel-militaire capaciteiten voorheen (tot en met de begroting 2013) onder de HGIS of onder de reguliere defensiebegroting?
- 176 Vielen de uitgaven binnen het BIV ten behoeve van luchttransport voorheen (tot en met de begroting 2013) onder de HGIS, of onder de reguliere defensiebegroting?
- 177 Vielen de uitgaven binnen het BIV ten behoeve van de KMar-pool voorheen (tot en met de begroting 2013) onder de HGIS, of onder de reguliere defensiebegroting?
- 178 Vielen de uitgaven binnen het BIV ten behoeve van nazorg voorheen (tot en met de begroting 2013) onder de HGIS, of onder de reguliere defensiebegroting?
- 179 Klopt het dat er meerjarig een bedrag van ongeveer 130 miljoen euro per jaar begroot staat binnen het BIV voor de uitvoering van crisisbeheersingsoperaties? Acht u dit bedrag toereikend, gezien uw inzetbaarheidsdoelstelling, de ervaringen van de afgelopen jaren en de verwachtingen voor de toekomst in de wereld die onveilig en instabieler wordt? Is het kabinet bereid de mogelijkheden te onderzoeken om dit budget te verhogen?

- | Nr  | Vraag  |
|-----|--|
| 180 | Kunt u de uitgaven aan «cyber» vanuit de MIVD en JCC vanaf 2014 tot 2018 uitsplitsen? Wanneer wordt de actualisatie van de cyberstrategie naar de Kamer gestuurd?  |
| 181 | Waarom bent u uw toezegging, om de Kamer met een aparte brief bij de begrotingsstukken vóór Prinsjesdag 2014 te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de taakstelling van 48 miljoen euro, niet nagekomen? Wanneer bent u bereid dit alsnog te doen? |

<sup>1</sup> Kamerstuk 33 763, nr. 1.

<sup>2</sup> Kamerstuk 33 400-X, nr. 18.